

מילון מונחים פנסיונים פיננסיים

מידע זה בא להקל על הבנת המונחים המקצועיים הקשורים למוצרים פנסיוניים ופיננסיים

מושאג	הסבר
אג"ח	איגרת חוב (אג"ח, Bond) היא סוג של הלוואה או שטר חוב. החברה המנפיקה אג"ח לווה מקונה שטר החוב כסף (קרן הלוואה), ומתחייבת להחזירו בתוספת ריבית והצמדה. החזרי הקרן והריבית מתבצעים במועדים ובתנאים הנקבעים מראש בתשקיף. זאת, בדומה להלוואה שנטלים מבנק. בבורסה בתל-אביב נסחרות איגרות חוב ממשלתיות ואיגרות חוב קונצרניות/תאגידיות (הונפקו ע"י חברות).
אג"ח מיעדות	אגרות חוב ממשלתיות לא סחירות בעלות תשואה מובטחת המונפקות לקרנות פנסיה ולחברות ביטוח, מתוקף הסכמים שנחתמו עמן.
אופן הצמדת הפרמיה	למדד, לדולר, לתוספת יוקר עד תקרה, לתוספת היוקר ללא תקרה, לשכר המבטח בביטוח מנהלים – לפי תנאי הפוליסה.
איזון אקטוארי	המרכיבים העיקריים במאזן קרן הפנסיה מורכבים מנכסים (הנובעים בעיקר מדמי הגמולים שמשלמים העמיתים) לעומת התחייבויות (הפנסיות העתידיות שישולמו למבוטחים ולפנסיונרים). אם ערכם של הנכסים עולה על ההתחייבויות, נוצר בקרן הפנסיה "עודף אקטוארי". אם ערכן של ההתחייבויות עולה על ערכם של הנכסים – נוצר "גרעון אקטוארי"
ביטוח אובדן כושר עבודה	האיזון האקטוארי נועד להשוות את שווי הנכסים לגודל ההתחייבויות על ידי הגדלת או הקטנת ההתחייבויות, במטרה למנוע גרעון ומצב שבו קרן הפנסיה לא תוכל לעמוד בהתחייבויותיה למבוטחים.
ביטוח הודי	למבוטח בתכנית זו ישולם פיצוי חודשי במקרה של אובדן כושר עבודה ממחלה או מתאונה. הפיצוי ישולם מתום תקופת ההמתנה שנקבעה בפוליסה (3 או 6 חודשים) וכל עוד המבוטח בלתי כשיר מוחלט לעבודה עד תום תקופת הביטוח של תכנית זו, לפי המועד המוקדם מביניהם. בעת תשלום הפיצוי החודשי יהיה המבוטח משוחרר מתשלום הפרמיה.
ביטוח הדדי	קרן פנסיה הינה מסגרת קולקטיבית שבה זכויות העמיתים נקבעות בהתאם למצבם של כלל המבוטחים בקרן.
גירעון אקטוארי	גרעון אקטוארי נוצר כאשר ההתחייבויות של הקרן או של החברה שמספקת ביטוחי חיים גדולים מהכנסותיה ונכסיה.
דמי ניהול מהחיסכון המצטבר	סכומים המנוכים ע"י חברת הביטוח מהחיסכון המצטבר בפוליסה, בקופת הגמל או בקרן הפנסיה.
דמי ניהול מהפרמיה (מההפקדות)	סכומים המנוכים ע"י חברת הביטוח מההפקדה החודשית השוטפת.
דמי ניהול אחרים (דמי ניהול חשבון, גורם פוליסה)	סכום המנוכה מהפרמיה לפוליסה ומשמש לכיסוי הוצאות בגין הניהול והטיפול השוטף.
החרגה רפואית	מגבלה לכיסוי הביטוחי בפוליסה, הניתנת עקב מצב רפואי קודם/קיים של המבוטח.
הון	קבלת סכום החיסכון בפוליסה בתשלום חד-פעמי (הוני). עד ינואר 2008 מבוטח היה רשאי לבחור בין חסכון בתכנית קצבה לבין חסכון בתכנית הונית (לצורך קבלת תשלום חד-פעמי בגיל פרישה). החל מינואר 2008 מיעדות כל תוכניות החיסכון הפנסיוני ארוך הטווח לקבלת קצבה בגיל הפרישה (ראה תיקון 3).
חיתום	התהליך בו מחליטה חברה מבטחת אם לקבל עסקת ביטוח, ובאלו תנאי קבלה.
מקדם ההמרה לקצבה	הערך המספרי שבאמצעותו מתרגמים את החיסכון שצבר המבוטח בקרן הפנסיה או בביטוח מנהלים לקצבה חודשית. ככל שמקדם ההמרה יהיה נמוך יותר, כך תתקבל קצבה גבוהה יותר. מקדם ההמרה נקבע בהתאם לגיל הפרישה ותחילת תשלום הקצבה למבוטח, מצבו המשפחתי, מסלול הפרישה בו בחר ושיעור ההיוון המבוסס על התשואה.
מקדם מנהלים (מסוג קצבה)	בביטוח מנהלים (מסוג קצבה) מקדם ההמרה מובטח וקבוע מראש בתנאי הפוליסה.
מצב רפואי קודם/קיים	מצבו הבריאותי של המבוטח כפי שהיה בעת כניסת הכיסוי הביטוחי לתוקף, ושנגרם כתוצאה ממום, תאונה, מחלה או תוצאותיה – לפני מועד התחלת הביטוח.
מדד שארפ	מדד הבודק ביצועי תיק ההשקעות באמצעות היחס בין תשואות לסיכון, ומהווה כלי להשוואה בין תיקי השקעות. ככל שתוצאת מדד שארפ גבוהה יותר, כך היחס בין תשואה לסיכון טוב יותר.
מקרה הביטוח (מקרה מזכה)	המאורע המוגדר בפוליסה, אשר התרחשותו מזכה את המבוטח (או המוטב) בקבלת תגמולי הביטוח.
נספח קצבה	יעוד חלקי או מלא למטרת קצבה של הזכויות בתוכנית הונית בפוליסה.
נספח הון	יעוד חלקי או מלא לצורך קבלת סכום חד-פעמי (הוני) של הזכויות שנצברו בתכנית הקצבה בפוליסה. נספחי ההון בוטלו בגין הפקדות חדשות החל מינואר 2008, העקבות חקיקה, שהגדירה את החיסכון בכל התוכניות הפנסיוניות כמיועד לקצבה ממועד זה.
סכום ביטוח למקרה מוות	הסכום שישולם למוטב לאחר מות המבוטח, אם מקרה הפטירה ארע במהלך תקופת הביטוח.
ערך מסולק	סכום הביטוח שמחושב במקרה של הפסקת תשלום הפרמיות לפוליסה לפני תום תקופת הביטוח.
ערך פדיון	הסכום שמקבל המבוטח תמורת הפסקת פוליסת הביטוח או קרן הפנסיה, מבוסס על מרכיב החיסכון ששולם בלבד.
עודף אקטוארי	הפרש חיובי בהערכה אקטוארית, כאשר הצטברו נכסים בתוכנית פנסיה מעבר לסכום החזוי שהקרן תצטרך לשלם. עודף כזה יכול לבוע מקביעת תשלומים גבוהים מדי, שינוי בהיקף התמותה וכיוב'.
פוליסה מסולקת	פוליסה עם מרכיב חיסכון שתשלום הפרמיות בגינה הופסק לפני תום התקופה (ראה ערך סילוק).
פרמיה	דמי הביטוח המשולמים תמורת הפוליסה.
פרמיה משתנה	דמי הביטוח שהמבוטח משלם לרכישת הביטוח, ששיעורה משתנה לפי תקופה המוגדרת מראש בתנאי הפוליסה. התעריף המשתנה משקף את מחיר הסיכון המתאים לגיל המבוטח בתקופת התשלום.
פרמיה קבועה	דמי הביטוח שהמבוטח משלם לרכישת הביטוח, אשר שיעורה נשאר קבוע במשך כל תקופת הביטוח.
קצבה	תשלום החיסכון או דמי הביטוח באופן חודשי. קצבה שמשלמת קרן הפנסיה או חברת הביטוח למבוטח שחסך בתכנית קצבה, תשלום לו מגיל הפרישה למשך כל ימי חייו.
קופת גמל משלמת לקצבה	קופה למטרת קצבה שניתן למשוך ממנה במישרין את הכספים שהצטברו בה כקצבה חודשית או כהיוון קצבה

	קופת גמל לא משלמת לקצבה	קופה למטרת קצבה שלא ניתן למשוך ממנה במישרין את הכספים שהצטברו בה (למעט כספי פיצויים), אלא באמצעות העברתם לקופה משלמת לקצבה, אשר תשלם למבוטח את הקצבה החודשית או את הכספים שיתקבלו מהיוון קצבה.
ר	רמת סיכון	גבוהה: מסלולי השקעה המאופיינים באחזקה משמעותית וגבוהה (מעל 50%) במניות ובנכסים מסוכנים. בינונית: מסלולי השקעה המאופיינים באחזקה בינונית (בין 15%-35%) של מניות ונכסים מסוכנים. נמוכה: מסלולי השקעה המאופיינים באחזקה נמוכה (עד 15%) של מניות ובנכסים מסוכנים.
ת	תקופת המתנה	תקופה רצופה המתחילה מיד לאחר קרות מקרה הביטוח ואשר בגינה אין המבוטח זכאי לפיצוי או לשיפוי כלשהו, אלא רק לאחר סיומה. הפיצוי או השיפוי ישולם מתום תקופת ההמתנה וכל עוד נמשך המצב המזכה את המבוטח בקבלתו עפ"י תנאי הפוליסה.
	תוספת חיתומית/רפואית	המחיר הנוסף לפרמיה שעל המבוטח לשלם בשל מצבו הרפואי והסיכון לחב' הביטוח הנובע ממצב רפואי זה. מבוטח שמשלם תוספת רפואית יהיה מבוטח בתנאים רגילים תמורת תוספת זו.
	תשואה	שיעור הרווח על ההשקעה, הנמדד באחזים. בתוכניות חיסכון פנסיוניות ארוכות טווח מושקעים חלק מהכספים בשוק ההון. התשואה היא שיעור הרווח או הפסד שמשיגה החברה המנהלת עבור השקעות אלה.
	תקנון	מסמך המגדיר את החובות והזכויות של החוסכים בקופת הגמל או בקרן הפנסיה. החברה המנהלת את קופת הגמל או קרן הפנסיה חייבת לפעול על פי התקנון ואינה רשאית לשלם תשלומים שאינם בהתאם לתקנון. בתקנון יתכנו שינויים מעת לעת.
	תקופת אכשרה	תקופה רצופה המתחילה במועד תחילת הביטוח ואשר בסיומה יהיה המבוטח או המוטב זכאי לתגמולי הביטוח לאחר קרות מקרה הביטוח. המבוטח או המוטב לא יהיה זכאי לתגמולי ביטוח כלשהם בגין מקרה ביטוח שארע לפני תום תקופת האכשרה.
	תיקון 3	החל מינואר 2008 בוטל מעמדן של קופות הגמל לתגמולים (קופות גמל הוניות) והן הפכו ל"קופות גמל לא משלמות לקצבה". שינוי זה חל רק על הפקדות חדשות בתכניות אלה (ראה קופות גמל משלמות לקצבה/קופות גמל לא משלמות לקצבה").

ט.ל.ח.